იმერეთი

ყოველდღიური გაზეთი

ფ ა ს ი:

წლიურათ	7 მანეთი
ნახევარი წლით	4 მანეთი
თვიურათ	4 აბაზი

ცალკე ნუმრის ერთი შაური.

წლიური ხელის მომწერლებს გაზეთის ფასი შეუძლიათ ნაწილნაწილათ გადაიხადონ: ხელის მოწერის დროს 3 მანეთი და დანარჩენი კიდევ ნაწილნაწილათ. საზღვარგარეთ წლიურათ 14 მან., ნახევარი წლით 8 მან., თვიურათ 6 აბაზი.

№ 46

წელიწადი პირველი

კვირა, 18 ნოემბერი 1912

რედაქცია მოთავსებულია ქუთაისში, ივანოვის ქუჩაზე, ვ. ი. ჭილაძის სახლში, (ჭიათურის შავიქვის მრეწველთა საბჭოს პირდაპირ).

ამა 1912 წ. 26 სეკტემბრიდან ქ. ქუთაისში გამოდის ყოველდღიური ქართული გაზეთი

იმერეთი

✦ (წელიწადი პირველი) ✦

გაზეთის ფასი

ერთი წლით . .	7 მანეთი.	1 ნოემბრიდან წლის დამლევამდე გაზეთი ღირს მანეთნახევრათ. მოწაფეებს და სოფლის მასწავლებლებს დაეთმობათ მანეთათ.
ნახევარი წლით . .	4 მანეთი.	
ერთი თვით . .	4 აბაზი.	
ცალკე ნუმერი . .	შაურათ.	

მისამართის გამოცვლა—10 შაური.

განცხადების ფასი პირველ გვერდზე პეტიტით სტრიქონი ღირს 6 შ., მეოთხეზე აბაზი, შიგნით გვერდებზე მორიგებით. სამგლოვიარო განცხადება—3 მანეთად. ფული და გაზეთის ყოველივე საკანტორო ანგარიში უნდა გამოიგზავნოს შემდეგი მისამართით: Въ гор. Кутаисъ, редакція и контора газеты „ИМЕРЕТИ“

Антону Михайловичу Хеладзе.

სხვანაირათ გამოგზავნილ ფულს რედაქცია ვერ ძიიღებს.

პაიებზე დაფუძნებული ამხანაგობა

ს. მ. კირაკოზოვის და ბ. გ. ოგანოვის

ქ. ქუთაისში, გიმნაზიის ქუჩა, საკუთარი სახლი.

მომავალი ამა სეზონისთვის მიღებულია ბუარებელი და დიდძალი ახარჩევი საქონელი: აბრეშუმის, შალის, მაუდის, მატყლის, ტილოსი და ბამბისა.

დიდი სარჩევი:

პლიუშის, ველვეტის, საბნების, ნოხების, „დაროჟკის“, გორდონი ტიულის, ბრეზენტის, ტილოსი, ჯუტის და ყოველნაირი მაუდების და ფორმის მატერიების სამხედრო და სამოქალაქო უწყებათათვის და ყველა სასწავლებლისათვის. სუფრის ჩაის და ლოგინის თეთრეული, სერვიზები ყოველნაირი ბამბაზეა, შოტლანტა და ვიგონები.

მაღაზია და საწყობი სავსეა სეზონის ახალ-მოდის საქონლით.

რადგანაც ჩვენს ამხანაგობაში მონაწილენი არიან სხვილი და გამოჩენილი ქარხნების პატრონები ქ. მოსკოვისა, ამისათვის ფასები დანიშნულია რიგიანი და შეუვაჭრებლათ. მიიღება აგრეთვე დაკვეთა ყველა სახელმწიფო, და კერძო დაწესებულებათათვის ნაღდ ფასათ.

ქუთაისის განყოფილება.

ალექსანდრე ეფრემისძე ხიმშიაშვილი, ნოე ონისიმესძე და აპოლონ ნოესძე ორაგველიძეები, ბარბალე პეტრეს ასული, ოლღა მიხეილის ასული, ეფრემ სიმონისძე და გრიგოლ ეფრემისძე ხიმშიაშვილები აუწყებენ ნათესავთა და ნაცნობთ პირველი ძვირფასი მეუღლის, მეორე შვილისას, მესამე დისას ხოლო უკანასკნელნი ძვირფასი რძლის.

ნინა (ჭოჭია) ნოეს ასულის ხიმშიაშვილის მეუღლის

გადაცვალებას. დაკრძალვის დღე დანიშნულია 20 ნოემბერს, სამშაბათს. გამოსვენება მოხდება 3 საათზე, საკუთარი სახლიდან საფიჩხიის სასაფლაოზე.

კვირას, 18 ნოემბერს ქალაქის თეატრში წარმოდგენილი იქნება მუმლაძის თარგმ. 4 მოქმედებიანი დრამა

ბავშვების კატორღა.

პიესის შინაარსი აღებულია საფრანგეთის კატორღელ ბავშთა ცხოვრებიდან.

დასაწყისი საღამოს 8½ საათ. ადმინისტრატორი ვ. ურუშაძე.

პირდაპირ ნახევარ ფასათ იყიდება!

ახლათ მიღებული საქონელი **შემთხვევით ნაყიდი** და პირველი ღირსების, რუსეთისა და საზღვარგარეთის საუკეთესო ქარხნების და უკანასკნელი მოდის. გაყიდვა დაიწყება **დღეის რიცხვიდან მოკლე ვადით** ქ. ქუთ. ბულვარის პირდაპირ. ძმ. ოცხელების შენობაში ახვლედიანის მაღაზიის მეორე განყოფილებაში, სადაც იყიდება შემდეგი ახლათ მიღებული საქონელი: ქალის ყოველნაირი მშვენიერი კასტუმები 5 მან. დაიწყება ფასი და ამას ზევით, რა ფასიანიც ესურვებათ; კაცის, ქალისა და ბავშების ყოველნაირი პალტოები ზამთრისათვის, საშემოდგომო და საზაფხულო, კაცის შარვლები და პიჯაკები, ფეხსაცმელები ქალის, კაცისა და ბავშების საუკეთესო ფირმების მრავალგვარი, საუკეთესო ღირსების და გამოჩენილი ქარხნების აბრეშუმის იუბკები, შალის კაბის ქვედა წელები, რუბაშკები და სარუბაშკეები ნაჭრობით; **კალოშები**, კაცის, ქალისა და ბავშის, რედიკულები, ალბომები, სარკეები და ღია წერილის ალბომები, ქალის და კაცის ქამრები და საქამრე რეზინები და სხვა მოწყობილება მისი, ყოველნაირი რეზინა წივსაკრავისთვის და აგრეთვე მზა წივსაკრავი ქალთა და ბავშთათვის. სამუსიკო იარაღები სასიამოვნო ნოტებით, კორსეტები და სხვა ამასთანავე **მოვახსენებთ პატივცემულ საზოგადოებას**, რომ ახვლედიანის მაღაზიაში არის ახლადვე მიღებული დიდძალი საგალანტერეო საქონელი მზა ტანისამოსები და ფეხსაცმელები კაცის, ქალის და ყმაწვილების და ასეთებს კიდევ ვღებულობთ ყოველ დღე.

ფასები ხელმისაწდომია და უცვლელი. პატივისცემით ა. ახვლედიანი.

გაფრთხილება სოფლის მეურნეებს.

მსურველები. რომელთაც სწადიათ აღადგინონ თავიანთი ვენახები ამერიკული ვაზების საშვალებით უნდა უფრთხილდენ **რუპესტრიზე** ნამყნების დარგვას, ღრმა ნაყოფიერს, სველ-წყლიანს, მძიმე თიხნარსა და მტკიცე, მაგარს თიხა-ნარევს მიწებზე, სადაც ის იძლევა უგამძლეო სუსტსა და ავათმყოფ ვენახებს, ცოტა მოსავალს ცუდ ღვინოსა და ძლიერ მალეც ილუპება, ხმება.

რჩევასა და ყოველგვარ დარიგებას იძლევა უფასოთ.

ვ. ტიებო ქუთაისში.

ახლათგახსნილი სამანუფაქტ. მაღაზია

✦ გ. დ. კაქკაჭოვისა. ✦

(გიმნაზიის ქუჩაზე, ქალაქის ბაღის პირდაპირ).

-მით აუწყებს პატივცემულ საზოგადოებას, რომ 17 ამა ნოემბრიდან, ნიშნავს მხოლოდ 15 დღით საშობაო დიდ

იაფ ვაჭრობას,

...ება მაუდების, შალების, აბრეშუმების, ტილოებისა და ბამბეულობის მა...დის თეთრეულები, ტიულის ფარდები და შეკერილი „რუბაშკები.“ ფა...ისაა და მასთან უვაჭროთ. ვიმედობ, რომ პატივცემული საზოგადოება ...ევს ყურადღებას საქონლის სიაფეს და მით ისარგებლებს შემთხვევით

პატივისცემით გ. დ. კაქკაჭოვი.

-ჟურნალ-გაზეთების კანტორა-

„იმერეთი“

ამით აცხადებს, რომ მან ამ დღეებში გააყოლა გაზეთ „იმერეთს“ თფილისში სამი დიდი ქართული ტიპების **ხელით დახატული სურათი** ქართველთა ამხ. ცინკოგრაფიაში ამოსაჭრელათ. **ეს სურათები გზაში დაიკარგა.** კანტორა დაბეჯითებით თხოვს მნახველს **წარმოადგინოს** იგი საჩქაროთ. ქუთაისში კანტორა „იმერეთი“, ან თფილისში „ზაკავკასკაია რეჩის“ რედაქციაში. რისთვისაც მიიღებს შესაფერ ჯილდოს.

მაღაზია „აბაროტი“ ბ. კორძაია და ამხ.

დ. სამტრედიაში.

17 ნოემბრიდან 17 დეკემბრამდი მართავს **დიდ იაფ ვაჭრობას** ყოველგვარ ფართლეულ საგალანტერიო საქონელზე. ბამბები 5 შაურიდან, ჩითები 9 კაპეიკიდან, შალები ორი აბაზიდან, ქალის ქუდები ორი მანეთიდან, კაცის პალტოები ერთი თუმნიდან, ტუჟურკები თფილი 7 მან. 10 მანეთამდი და სხვ. ყველა გამოფენილ საქონელზე ფასი დაკლებულია 20—50 პროცენტამდი. დანარჩენ ყოველგვარ საქონელზე 10—20 პროცენტამდი. ამასთანავე ვაუწყებთ პატივცემულ სამტრედიისა და მის ახლო სოფლების მცხოვრებთ, რომ მაღაზიაში მიღებულია დიდძალი ზამთრის სეზონის ყოველგვარი საქონელი. შეკერილი პალტოები, ქალისა და კაცის ქუდები, ინგლისური ტანისამოსის მატერიები, შევიოტები, ფანელები, ფუფაიკები, ხელთათმანები, წინდები, პეტერბურგისა და ვარშავის ყოველგვარი ფეხსაცმელები და სხვ. ფასები დაკლებულია. მაღაზიასთან გახსნილია სამკერვალო, რომელსაც განაგებს კარგი და გამოცდილი მოხელე.

პროვინციის მოვაჭრეთა საყურადღებოთ!

მანუფაქტურული საპარტიო სავაჭრო

ამხ. „სამეგრელო“.

გაიხსნება 1 იანვრიდან 1913 წ. ქ. ქუთაისში, ვორონცოვის ქ., მურალოვის შენობა.

დიდი მთავრის ნიკოლოზ მიხეილის ძის სახელის თამბაქოს ქარხანა

ს. ნ. ი. ბოზარჯიანცის

შვ-სა. თფილისში.

მაიქციეთ ყურადღება ხაფაბრიკო მარკას.

რომ დავაკმაყოფილოთ მოთხოვნილება ჩვენი თამბაქოს მომხმარებელთა, რომელთა რიცხვი თანდათან მატულობს, ჩვენ რამდენიმე ახალი მანქანა შევიძინეთ.

ამჟამათ დიდი გასავალი აქვს ყოველ დღიურათ: „**სიმპატია**“ და „მე-8 №“. 10 ცალი 6 კაპ. გადის 500,000 ც. „**დრუჟბა**“ და „**ტოვარიშჩ**“ 20 ცალი 5 კ.—700,000 ც. მარტივი და იაფი გასახვევი ხელს გვაძლევს, რომ საუკეთესო ღირსების საქონელი მივაწოდოთ. ფირმის პაპიროსები ყველგან იყიდება. უფთხილდით უსირცხვილო სიყალბეს. ფირმა არსებობს 1858 წლიდან.

[illegible]

ალექსანდრე კოსტავას

ევროპიუ[...]ი ტანსაცმელების მაღაზიაში

[...]თფილისის ქუჩაზე, ბფთაქთან.

ახლათ მივიღეთ [...]ემები, საშემოდგომო და საზამთრო პალტოები, აგრეთვე მოწაფეებისათვის, [...] მოსახურავები და სხვა შეკერილი ტანისამოსი. ყველაფერი მეტათ [...] ფასათ იყიდება, რადგანაც ნაღდზე მაქვს ნაყიდი და მექარხნეებმა ძლ[...]ეს ფასები. აგრეთვე ვღებულობ „ზაკაზებს“ ძლიერ ხელმიმცემ ფასათ, [...] რუსული და ევროპიული ყოველგვარი საკოსტიუმო მატერია კაცებისათვის.

აქიმი ვ. ს. ფეშინი ქირურგიული და საშარდის ავათმყოფობა (ცისტოსკოპია საშარდე) ბუშტის ელექტრონით გამოკვლევა კატერიზაცია თირკმლის. მიღება 12—2 საათ. და 4—6 ს. გოშპიტლის ქუჩა.

აქიმი ი. ტოგონიძე იღებს შინაგან, ქალის სნეულებითა და საბებიო ავათმყოფთ.

ვაჟების გიმნაზიის პირდაპირ, ჩილინგაროვის სახლებში.

აქიმი ი. ჩარექოვი.

დაბრუნდა აგარაკიდან და იღებს მხოლოდ და განსაკუთრებით კანის, ვენერიულსა და სიფილისიან ავათმყოფებს. დილის 12 საათ. 2-დი; საღამოს 5—7.

ილია ჭავჭავაძის ქ. აბულაძის შესახვევი იოსელიანის სახლი.

ბებია ქალი

ო. დონდუას ასული

აქიმ კაკიტელაშვილთან ერთად იღებს თავის საკუთარ ბინაზე მშობიარე დედათ მოსალოგინებლათ. ფასი მორიგებით.

პუშკინის ქუჩაზე ვიტუშინსკის აფთიაქის პირდაპირ.

მასაჟით სამკურნალო კაბინეტი

მ. ბალანჩივაძისა.

გვლავ განაახლა ავათმყოფების მიღება. მკურნავ მასაჟით, საქიმო ვარჯიშობით, კანქვეშ შესაშხაპუნებელი წამლით და ფსპობ სახეზე: მუწუკებს, ნაკეცებს, ჭორფლს, მეტ სიწითლეს, ნაყვავილებს და სახის ყოველგვარ ავათმყოფობას.

გენერლის ქუჩა აქიმი ს. დორთქიფანიძის სახლი.

აქიმი ჯაფარიძე იღებს შინაგანის, ბავშების, აგრეთვე: ყელის, ცხვირის და ყურის სნეულებით ავათმყოფებს.

თფილისის ქუჩა სახლი ნიჟარაძისა.

აქიმი. ვ. დ. ნასარიძე და მისი და ე. დ. ნასარიძის ასული

გადვიდენ ახალ ბინაზე, იქვე ძველი ბინის პირდაპირ რ. ს. ეზიკოვის სახლში

ჭიათურის შავი-ქვის სარ... ქარხნების საყ...

ბით: სატრიალებელი ღვედე...

„Треугольникъ“-ისა წარმომადგენე...

თურაში: ძმ. ვ. გ. და მ. ლომაძე...

დ ღ ი უ რ ი.

— გერმანიამ რუსეთისა და ავსტრიის მორიგება თავს იდვა.

— გერმანიაში საომარი მზადების ნიშნებია.

— გერმანია თავის ჯარს რუსეთის საზღვარზე ავარჯიშებს.

— საფრანგეთიც ახდენს ჯარის მობილიზაციას.

— გერმანიის საზღვარზე საფრანგეთმა ჯარი გააძლიერა.

— სტამბოლში მთავრობამ მეპურეთ გამოუცხადა—კერძო პირთ პური არ მიყიდოთ, ჯარისთვის გვინდაო.

— დარდანელის სრუტეზე ბერძნებმა იერიში მიიტანეს.

— სალონიკში ბერძნების მიერ დატყვევებულმა ოსმალეთის აფიცრებმა შეთქმულობის მოხდენა განიზრახეს.

— რუსეთი კატეგორიულათ უარყოფს და ,,როსიაში'' აცხადებს—არავისთან ომს არ ვაპირობ და არც საომარ მზადებაში ვარო.

— გერმანიის პრესა დიდ ყურადღებას აქცევს ავსტრია-რუსეთს შორის კონფლიკტს. პრესის აზრით რუსეთი ავსტრიის მტერია.

— პარიზში 1400 სინდიკატმა გადაწყვიტა, ნიშნათ ომის საწინააღმდეგო პროტესტის გამოცხადებისა ერთი დღით გაიფიცოს.

— ოსმალეთს გერმანელი ბევრი აფიცერი და ჯარის კაცი მოვიდა.

— დღემდი შავი ჭირით 23 ათასი ოსმალოს ჯარის კაცი მომკვდარა.

— ხონთქარი ავათ არის.

— ,,სლავიანთა დღეს'' მოსკოვში 200000 მანეთი შეგროვდა.

— სტამბოლში ახალგაზდა ოსმალთა დაპატიმრება გძელდება.

— სამხედრო სამინისტროს ყველა ის მოსამსახურე დაითხოვეს, რომელნიც ერთობისა და ძმობის პარტიას ეკუთნოდენ.

— რუმინიის მინისტრებს კრება ქონდათ კრებას ოსმალეთის ელჩიც დაესწრო.

— მეოთხე სათათბირო მესამე სათათბიროს კანონ-პროექტებისაგან მხოლოდ მთავრობის კანონ-პროექტებს განიხილავს.

— პროგრესისტებს კრება ქონდათ. გადაწყვიტეს სათათბიროში ცალკე პარტია შეადგინონ. პროგრამას ამ მოკლე ხანში შეიმუშავებენ.

— სევასტოპოლში სამხედრო სასამართლოს განაჩენი სისრულეში მოიყვანეს და 11 მეზღვაური დახვრიტეს.

— ალბანეთის ზოგიერთ ქალაქში ავტონომია გამოაცხადეს და ალბანეთის დროშები აღმართეს.

სერბიელ ხორვატიის კოალიციაში დეპუტატები ერთხმათ გმობენ ავსტრიის პოლიტიკას ალბანეთის გამოსარჩლებაზე.

სათათბირო.

სათათბიროს სხდომა უკვე გაიხსნა. თავჯდომარეთ აირჩიეს ოქტომბრისტი როძიანკო, რომელმაც ხმა-მაღლა გამოაცხადა, კონსტიტუცია მწამსო. ამ სიტყვაზე მემარცხენეებმა და ოქტომბრისტებმა, მართალია, ტაში დაუკრეს, მაგრამ ოქტომბრისტებს კონსტიტუცია მხოლოდ სიტყვით სწამთ, საქმით, კი სულ წინააღმდეგი დაამტკიცეს. მესამე სათათბიროში, რომელშიც ოქტომბრისტები ცენტრს შეადგენდენ, მათ თითქმის არცერთი კონსტიტუციონური საკითხი არ დააკანონეს და ზოგიერთს ძირითადს საკითხში კი რეაქციონურ პარტიებს მიემხრენ. ვფიქრობ, რომ მათი ტაქტიკა მეოთხე სათათბიროში ასეთივე იქნება: სიტყვით კვლავ აღიარებენ კონსტიტუციასა და 17 ოქტომბრის მანიფესტს, საქმით კი მემარჯვენეებს დაუჭერენ მხარს.

მაგრამ, მათდა საუბედუროთ, ისინი აწ უმთავრეს როლს ვეღარ შეასრულებენ. ბურთი და მოედანი მემარჯვენეებს დარჩათ!

გაზეთი ,,რეჩი'' ამბობს, მთავრობის მოლოდინი არ გამართლდა, საკმაო რიცხვი მომხრეთა ვერ მოიპოვაო, ჩემი ფიქრით კი მთავრობის ცთამ ამაოთ არ ჩაიარა: საარჩევნო ბრძოლიდან მთავრობა გამოვიდა გამარჯვებული.

მემარჯვენე დეპუტატების რაოდენობა ორასამდი იქნება და, თუ ოქტომბრისტებიც მივათვალეთ, 260-ს აღემატება. ოპოზიცია კი დაახლოებით 160 დეპუტატისაგან შესდგება.

მაგრამ ეს კიდევ არაფერი! მესამე სათათბიროში უმრავლესობას. ე. ი. ცენტრს, ოქტიაბრისტები შეადგენდენ, რომელნიც კონსტიტუციას პრინციპიალურათ მაინც არ უარყოფდენ, მეოთხე სათათბიროს მიმართულება კი აგრეწოდებული ნაციონალისტების ხელში იქნება.

მე მგონია, რომ უკიდურეს მემარჯვენესა და ნაციონალისტებს შორის დიდი განსხვავება არ არის. ეს იქიდანაც ჩანს, რომ ბევრი მემარჯვენე უკიდურესობიდან ნაციონალისტების ბანაკში გადავიდა.

უკიდურესი მემარჯვენეების მიზანია —სათათბიროს საკანონმდებლო უფლება ჩამოაცალონ და მარტო თათბირის უფლება შეარჩინონ. ნაციონალისტები სათათბიროს საკონმდებლო დანიშნულებას ურიგდებიან, მაგრამ იმ პირობით კი, რომ კანონმდებლებათ მემარჯვენე დეპუტატები იყვნენ.

როგორც ხედავთ, მათ შორის არსებითი განსხვავება არ არის.

მაშ მეოთხე სათათბიროც დაადასტურებს: განსაკუთრებულსა და საგანგებო წესებს, ადმინისტრაციის განკარგულების უპირატესობას კანონზე, პიროვნების ხელშეუხლებლობის უარყოფას სიტყვის თავისუფლების ალაგმვას, არარუსთა დევნას და სხ. და სათათბირო მთელს თავის დროს წვრილმან საქმეებს მოახმარს, რომელთაც ადგილობრივი თვითმართველობა უკეთაც გადწყვეტდა. მაშ ჩვენი საკანონმდებ[illegible] წესებულება ხუთი წლის განმავ[illegible] კიდევ ,,ვერმიშელის'' მზა[illegible] სხვა ამგვარ სამზარეულო [illegible] იქნება დაბანდებული.

და უფსკრულ[illegible] სათათბიროს მოქმედებასა და ცხოვრებას შორის კიდე უფრო გაღრმავდება და გაფართოვდება. **ურო.**

ახალი ამბავი.

ქ უ თ ა ი ს ი.

ამ წინაზე ,,სახალხო გაზეთში" ,,ქართველი საზოგადოების'' მიმართ წერილი იყო დასტამბული იმის თაობაზე, რომ პეტერბურგში შემდგარა კომიტეტი, რომლის ზრუნვას შეადგენს ამ ქალაქში დასაფლავებულის ჩვენი მგოსნის გრ. აბაშიძის ნაშთის სამშობლოში გადმოტანა. ჩვენი გაზეთის შემდეგ ნუმერში გადმოვბეჭდავთ ამ წერილს. ეს საგანი ფრიად საგულისხმოა და ჩვენი გაზეთი სჯას იქონიებს მასზე.

✦ კავკავიდან გვწერენ: ჩვენი სასიქადულო მამულიშვილის ილია ჭავჭავაძის დაბადებიდან 75 წლის თავის აღსანიშნავათ, ნოემბრის 21-ს, კავკავის ქართული შკოლის დარბაზში გაიმართება საბავშო სალიტერატურო-მუსიკალური საღამო შემდეგი პროგრამით: I განყ. ,,ილია ჭავჭავაძის მოღვაწეობის მოკ. დახასიათება''— წაიკითხავს ვ. ა. ბურჯანაძე. II განყ.— მოსწავლეები წაიკითხავენ ლექსებსა და ნაწყვეტებს ,,აჩრდილიდან'', ,,ყაჩაღის ცხოვრებიდან'', ,,დედა და შვილიდან'' ,,გლახის ნაამბობიდან'' და სხ., მოწაფეთა (ქალვაჟთა) ხორო შეასრულებს რამდენიმე სიმღერას: ,,ტყემ მოისხა ფოთოლი'', ,,მოკლეს ილია,,, ,,სიკვდილმა ჩამოიარა'', ,,მიველ გურიაში და სხვ. III განყ.—,,მონადირე''—კომედია 1 მოქმ. წარმოადგენს მოსწავლეები. V განყ.— ,,ცოცხალი სურათი''—,,ქართველი დედა''... მოსწავლეებს დაურიგდებათ ილიას სურათები.

29-ს აქაურ ქართულ თეატრში გაიმართება წარმოდგენა. წარმოადგენენ ,,მეგობრობას''—4 მოქმედებიან დრამას შიუკაშვილისას.

✦ 15 ნოემბერს ქალაქის საბჭომ ქალაქის 1913 წლის სავარაუდო შემოსავლის შესახებ მსჯელობა დაამთავრა. ქალაქს სასკლაოდან ქალაქს მოელის შემოსავალი 15,400 მანეთი, ფარეხისაგან 3000 მანეთი, სანოვაგეს ურმებისაგან 18,500 მანეთი, ტელეფონისაგან 9,184 ქალაქის პირველი აფთიაქიდან 45,240, მანეთი, მეორე აფთიაქიდან 20,000 მანეთი, ქალაქის სავათმყოფოსაგან 47,800 მანეთი, ქუჩების გაკეთების 16,609. ამავე კრებაზე ქალაქის საბჭომ დაადგინა ქალაქის თეატრი ისევ იჯარით ქართულ დრამატიულ საზოგადოებას მიეცეს.

უკვე დაადგინეს მოხდეს უძრავი მამულების საზოგადო გადაფასება.

✦ გამოვიდა ჟურნალი ,,შრომის კავშირი''-ს № 3 შემდეგი შინაარსით: 1 მეთაური; ა) ფალსიფიკაცია და მასთან ბრძოლა და 3) სად უნდა შევინახოთ თავისუფალი ფული? 2) წვრილი (კოოპერატიული) კრედიტის თეორია,—ლექცია პროფ. ვ. ი. ჟელეზნოვისა, 3) ხალხის მოსარჩლე (სცენები სოფლის ცხოვრებიდან); 4) სენ—სიმონი. ბიოგრაფია სურათით; 5) წერილები მომხმარებელისადმი: 6) კოოპერაცია და ჩვენი ხალხი,—აქილესისა; 7) კოოპერაცია უცხოეთში; 8) კოოპერაცია რუსეთში; 9) კოოპერაცია ჩვენში; 10) ნარევი (,,რომ არ მოატყუონ'' ,,ჯვარის დაწერაზე უარი განაცხადა) და სხვ.

✦ დღეს, 18 ნოემბერს, დილის 11 ს. ქალაქის თეატრში დანიშნულია ქუთაისის მომხმარებელი საზოგადოების საზოგადო კრება. გამგეობის სახელით ი. გაბილაია წაიკითხავს მოხსენებას: ,,მომხმარებელი საზოგადოების 12 უპირატესობა" და აგრეთვე გამგეობის მოქმედებაზე. გამგეობა მოუწოდებს, როგორც წევრებს, ისე არა წევრებსაც დაესწრონ მოხსენებას. (კითხვების გარჩევაში დაესწრებიან მხოლოდ წევრები, რომელთაც საწევრო 1 მანეთი მაინც აქვთ შემოტანილი).

✦ ქალთა წრის საყურადღებოთ: რაკი ქალთა წრე უკვე ალაპარაკდა კოოპერაციაზე, ამიტომ რასაკვირველია, რომ მომხმარებელი საზოგადოების დღევანდელ კრებაზე ქალებიც დაესწრონ.

✦ ახალსენაკში ქალთა ეპარქიალური და ვაჟთა ექვსკლასიანი გიმნაზია იხსნება.

✦ ბაქოს ნავთის მრეწველთა ოცდამეთერთმეტე კრება 30 ნოემბერს მოხდება ბაქოში.

✦ იბეჭდება და ამ ახლო ხანში გამოვა ბ. ახოსპირელის ლექსთა მეორე წიგნაკი ,,ჩემი ნანინა''.

✦ მათხოჯში (ქვემო-იმერეთი) მამასახლისის არჩევანი მოხდა. მამასახლისათ დ. მელაძე აირჩიეს.

✦ მოახლოვდა სოფლათ მამასახლისების არჩევანი. ბევრი საზოგადოებიდან ის სურვილია გამოცხადებული, რომ ამ საპასუხო თანამდებობაზე შეგნებული კაცი დაინიშნოს, და რაკი გლეხთა შორის ვერ მოუნახავთ ასეთი, მაშინ სურთ სხვა წოდების პირი მოიწვიონ და სოფლის ბედ-იღბალი მას ჩააბარონ. ასე განუზრახავს, სხვათა შორის, ბაღდათის საზოგადოებასაც, რომელიც წოდებით აზნაურს, დ. ჩარკვიანს ასახელებს მამასახლისათ.

✦ როგორც ბაღდათიდან გვწერენ იქაური ქსენონის შენობა წელს ზამთარში დამთავრდებაო. კარგი ხანია შეჩერებული იყო მუშაობა, მაგრამ ახლა იმედია მალე ვეღირსებით ამ საჭირო დაწესებულებასო. შენობა 12 ათასი მანეთი უჯდება საზოგადოებასაო.

✦ მეორე დღეა, ელექ.-თეატრ. ,,რადიუმში'' ერთობ საინტერესო სურათს აჩვენებენ. ეს არის მოხთენილათ დასურათებული შინაარსი საფრანგეთის აკადემიის უკვდავი წევრის ჟ. კლარესის რომანის—,,პატარა ჟაკი''.

✦ რედაქციამ მიიღო ჟურნალ ,,განათლების" მე-IX (ნუმერი) შემდეგის შინაარსით: 1) პროფ. ლუდვიგ გურლიტი ბუნებრივი აღზრდის გზა და მიზანი, ლ. ბოცვაძისა 2) ქართველი ტომები ქსენოფონტის ცნობები ა. სვანიძისა 3) სწავლა-განათლების იდეალი, ვ. ფარიშვილისა. 4 მოკლე საუბ[illegible] ტომიიდან, ფიზიოლოგიიდან დ[illegible] ნიდან, აქ. ევგ. ლოსაბერიძისა 5) ს[illegible] ლოზ ბარათაშვილი. ცხოვრების ალ[illegible] თი ცნობები, ილ. ფერაძისა. 6) ბუნე[illegible] ქართული ენის ტიმოლოგიური შენიშვნა, მ. ქ. ყიფიანისა. 7) კიდევ სადავო ნენ და ენ, ივანე ავალიშვილისა. 8) პატიოსანი (დასასრული) ილ, გოგიასი. 9) განშორების ჟამს, დ. თურდოსპირელისა. 10) ხმა მდინარისა, გელასი. 11) წითელი (ამბავი) დ. ვედრებისელისა. 12) დილა (ლექსი) ლადო გეჯეჭკორისა. 13) შავი ფიქრები, დ. თურდოსპირელისა. 14) ვედრებით სიყვარული კიკნა-ფშაველასი. 15) სევდის ტალღები, გელასი. 16) გრძნობათა ფეოფლი, გ. ტაბიძისა. 17) ორი სხვერპლი, გ. ლეონიძისა. 18 დიმიტრი ყიფიანისა. 19) ჰიგიენა, ილ. ალხაზიშვილისა. 20) შინაური მიმოხილვა. 21) უცხოეთი—პირველ-დაწყებითი სასწავლებელი დასავლეთ ევროპაში, კოტესი. 22) მოწერილი ამბები (წერილი გურიიდან) გრ. საქარიქიდელისა.

† არისტო ქუთათელაძის

ხ ს ო ვ ნ ა ს.

ერთი პატიოსანი მუშაკი კიდევ მოაკლდა ჩვენს საზოგადო მოღვაწეთა მცირე წრეს.

არისტო ქუთათელაძის პედაგოგიური ღვაწლი ფასდაუდებელია. გონების სიმახვილე, სიმკვირცხლე, სიმხიარულე, გულკეთილობა და ცოდნა მასში ერთად,— ჰარმონიულათ იყო შეზავებულ-შეთანხმებული და მას ამიტომ საერთო სიყვარული და პატივისცემა ქონდა დამსახურებული.

არისტომ ქართულ ლიტერატურაშიც შეიტანა თავისი წვლილი. მართალია, ცოტა უწერია, მაგრამ, რაც მის კალამს შეუქმნია, ყველაფერში იმგვარივე სიმკვირცხლე და გონებამახვილობა ჩანს, როგორც თვით მასში იყო ჩასახული.

არისტოს ვიცნობდი, როცა ყმაწვილი იყო. მასში თვით სიცოცხლე იყო განხორციელებული. მასთან საუბარი არ მოგწყინდებოდა და ამასთანავე ღრმა პატრიოტი იყო. მისი ხასიათი, გონებრივი განვითარება და მიმართულება მის მეგობრებს გვხიბლავდა. სხვათა შორის იმერული ხალხური სიმღერები უყვარდა ისე გულწრფელათ და ღრმათ, როგორც თვით ხალხი, და მისი მხიარული მღერა გულს იტაცებდა, სმენას ატკბობდა.

არისტოსთანა კაცი ადრე არ უნდა გაიღახოს. მას დიდხანს უნდა ეცოცხლა მისი მოწაფეებისა და მეგობრების საბედნიეროთ: მისთანა კაცები გარშემო ბედნიერებასა სთესვენ.

მაგრამ მუხთალმა ცხოვრებამ ბევრი ვაება მიაყენა. ამას თან დაერთო ის მძიმე ყოველდღიური მუშაობა, რომელიც ყოველი პედაგოგის ხვედრს შეადგენს და რომელმაც ჯერ კიდევ ჯან-ღონით სავსე მოღვაწე უდროოთ შეიწირა სხვერპლათ.

საუკუნო იყოს ხსენება შენი, დაუვიწყარო მეგობარო! შენი მეგობრებისა და შენ მიერ აღზდილი თაობის გულში შენ არ მომკვდარხარ, არამედ ცოცხალი ხარ და იქნები. **ვასილ წერეთელი.**

ომის გარემო.

„ავათმყოფი კაცი" და ბალკანეთის სლავიანები.

ბალკანეთის ომმა ხელახლა დაუყენა ევროპას გადასაჭრელათ მრავალჯერ ომის საგნათ შექმნილი და იარაღით თუ დიპლომატიით გადაწყვეტილი, მაგრამ ჯერ მაინც სადაო „აღმოსავლეთის საკითხი". ეს საკითხი და საზოგადოთ ევროპის სახელმწიფოთა ოსმალეთთან დამოკიდებულება არა მარტო ახლა აჩენს ევროპის „მშვიდობიან" ცაზე საშინელ არევდარევის მომასწავებელ ღრუბლებს...

ბალკანეთის სახელმწიფოთა „გამათავისუფლებელი ომის" (როგორც მას ახლა ნათლავენ) დაკავშირება ევროპის საერთო პოლიტიკასთან ოსმალეთის მიმართ და ამ ომის მოსალოდნელ შედეგების გათვალისწინება—მომენტის მოთხოვნილებას შეადგენს.

ჯერ ისევ 1852 წ. რუსეთის იმპერატორი ეუბნებოდა ინგლისის ელჩს: „ავათმყოფი კაცი'' (ოსმალეთი) სამარეს უახლოვდება და საჭიროა ჩვენ შევთანხმდეთ მის შესაფერ დასამარხავათო. ან[illegible] ჩემს კაბინეტში (ამბობდა იმპერა[illegible]) ორნაირი აზრი ხუფევს ოსმალე[illegible]ახებო, ერთი—რომ ის უკვე მოკვდარი[illegible]—რომ ის ახლა კვდებაო...

რუსეთი არ მალავდა, რომ მას კონსტანტინოპოლის დაჭერა წყუროდა, თუმცა მხოლოდ დროებით, როგორც ირწმუნებოდა.

რუსეთის ამ განზრახვებს არ აყვა ინგლისი; ის ძველებურათ ოსმალეთის მეგობარი ამოჩნდა. საფრანგეთიც წინააღუდგა რუსეთს და 1815 წლის შემდეგ პირველათ დაირღვა ევროპის კონცერტი. რუსეთ-ოსმალეთის აგრეწოდებულ ყირიმის ომში საფრანგეთი და ინგლისიც ჩაერია, როგორც ოსმალეთის დამცველი.

,,ავათმყოფი კაცის'' დამარხვაზე ლაპარაკი ნაადრევი გამოდგა.

ყირიმის ომში სასტიკათ დამარცხებამ ძირიანათ შეარყია რუსეთის სახელმწიფოებრივი წესწყობილება და ალექსანდრე მე-2-ის რეფორმებმა იპატიეს ის საფუძვლიანათ გადაქმნისგან.

ამ ომში მართლმადიდებელი ეკლესიის დაცვის მიზეზით ჩაერია რუსეთი. მალე მიეცა მას შემთხვევამ ხელახლა ჩარეოდა ოსმალეთის საქმეში და მისთვის სამაგიერო გადაეხადა. ახლა ომის მიზეზათ რუსეთის მთავრობა ოსმალთაგან მოძმე-სლავიანების დაჩაგვრას ასახელებდა. მიზნათ—მათ გათავისუფლებას ისახავდა. რუსეთში ბალკანეთის სლავიანთა გათავისუფლების საზოგადოება დაარსდა. სლავიანებმა აგიტაცია გააჩაღეს და მოითხოვდენ ოსმალეთთან ომს. ამ რუს-ოსმალოს ომში (1877—78 წ.) ევროპის სხვა სახელმწიფოები არ ჩაერიენ. რუსეთი ბალკანეთის ერების დახმარებით გამარჯვებული გამოვიდა; და სან-სტეფანოს ზავით, შემდეგ ბერლინის კონგრესის დადგენილებით, მან საზღვრები გაიფართოვა მცირე აზიაში და ბესარაბიაში. ოსმალეთმა დამოუკიდებელ სახელმწიფოთ იცნო სერბია, რუმინია, შავმთიელეთი და დათანხმდა ახალ ბულგარეთის სამთავროს დაარსებაზე.

თუმცა რუსეთმა ეს ომი დაიწყო ყირიმის ომში დაკარგულ მიწების დასაბრუნებლათ დაცემული სახელის აღსადგენათ და ბალკანეთის სლავიანების შებრალება მხოლოდ მიზეზი იყო ომში ჩასარევათ, მაგრამ გათავისუფლებულმა ბალკანეთის ერებმა ის უანგარო მფარველათ მიიჩნიეს. იმპერატორ ალექსანდრე მეორეს მეფე—გამათავისუფლებელი უწოდეს, რუსეთის ხალხს—უფროსი მხსნელი ძმა და რუსეთის გენერლების გვარები ქალაქის ქუჩებს, მოედნებს და სადგურებს სახელათ უწოდეს.

ბალკანეთის სლავიანთა გათავისუფლებამ და მათგან [illegible]თხი დამოუკიდებელი სახელმწიფო[illegible]სებამ კიდევ ვერ გადაწყვიტა სა[illegible] ,,აღმოსავლეთის საკითხიო''. ოსმ[illegible]თში კიდევ დარჩა ქრისტიანები (მაკე[illegible]ნელნი, სომხები) და მათ დამცველათ [illegible]ევ შეიძლებოდა ,,ცივილიზაციის'' გიმოლაშქრება. მით უმეტეს, რომ მუსულმანთა მიერ ქრისტიანების სიძულვილი ამ ომებს შემდეგ თანდათან ძლიერდება. ქრისტიანების მიზეზით ოსმალეთი იხთიდა საშინელ ომებს. ქრისტიანების ამბოხებათ დასასრული არ ქონდა, და მუსულმანებიც მათ თვლიდენ დამნაშავეთ იმპერიის ყოველი გასაჭირისა. მუსულმანთა მასა ამავე ხანებში გამეფებულ აბდულ-ჰამიდის ,,წითელი რეჟიმის'' სიმძიმესაც ქრისტიანებს აბრალებდენ და მათსა და ქრისტიანებ შორის ხშირი სისხლის ღვრა და აწიოკება ხდებოდა, ქრისტიანებიც ევროპით, თუ რუსეთით და ბალკანეთის სახელმწიფოებით დაიმედებულნი მებრძოლ რაზმებათ ეწყობოდენ და ოსმალეთის მთავრობას მოსვენებას არ აძლევდენ.

ამ ოთხი წლის წინათ ოსმალეთმა ქვეყანა გააკვირა. ,,ავათმყოფი კაცის'' განკურნების იმედი ბევრს ჩაესახა გულში. საუკუნეთა განმავლობაში განმტკიცებული დესპოტიური წესწყობილება მან ერთის დაკვრით დაამსხვრია და კონსტიტუციონური მართვა-გამგეობა შემოიღო.

ყველა იმას, ვინც ოსმალეთს მშიერი მტაცებელის თვალით არ უცქეროდა, იმედი აღეძრა, რომ ბოსფორის ტურფა ნაპირებზე აღმოცენდება ახალი, ჩვენთვის საიდუმლო კულტურა. და მართლაც, [illegible]რა მარტოოდენ ძალას ფარავდა თავის სხეულში ოტომანთა იმპერია. მას აქვს თავისი საკუთარი სულიერი კულტურა, რასაც ევროპა არ იცნობს. და თვით ოსმალეთის ხალხი, ახალი და დაუღლელი, საიმედო მასალათ უნდა გამომდგარიყო მომავალი კულტურული განვითარებისთვის.

ახლანდელი ოტომანები არაფრით არ მოგვაგონებს იმ 50,000 ქალ-კაცისაგან შემდეგარ ურდოს, რომელმაც შუა აზიაში მტერთაგან შევიწროებულმა, ჯერ მცირე აზიაში შედგა ფეხი, შემდეგ კი, ამ ხუთასი წლის წინათ ბალკანეთი დაიპყრო და ბიზანტიის იმპერია დასცა. არაბუნებრივმა მხოლოდ გამრავლებამ გახადა ის მრავალმილიონიან ერათ. მუდმივი ომები სრულებით არ უწყობდენ ხელს ასეთ ზდას. მათ ჩაუდვეს თავისი სახელმწიფოს ზდასა და განვითარებას სრულიად ახალი პრინციპი.—ასიმილაცია დაპყრობილ ერებთან. ისინი ისისხლხორცებდენ, იდულებდენ ყველა იმ ერს, რომელიც მათ რჯულს იღებდა და შ[illegible] დეგ არ არჩევდენ დამპყრობელთ[illegible] პყრობილთაგან. ასე შეირიეს მათ სხვა ერების სისხლი და თავიანთ[illegible] სრულებით შესცვალეს. ამასვე და ხელს ულამაზესი ქალების [illegible]ბა მათ ჰარამ-ხანებში ყველა [illegible]ნებიდან, განსაკუთრებით კავკასიიდან

...ა ხმა ამოვიღოთ!

...ცოტათ თუ ბევრათ საკაცობ-...ადეალის განხორციელებას ხელს ...ბს, იმას არ უნდა ავიწყდებოდეს ...ავნული წინსვლაც, რადგან ეს უკა-...ასკნელი კულტურულ ნიადაგზე აღმო-ცენებული საუკეთესო საშვალებაა პროგ-რესიული მერმისის განხორციელებისათვის. ამიტომ ყველა კულტურული დაწესებუ-ლების თითოეული სპეციალობის წარმო-მადგენელი უნდა ცდილობდეს თავისი წვლილი მიუმატოს ეროვნულ ღარიბ სა-ლაროს, რომლის გამდიდრებაზე ჩვენი ყო-ველმხრივი სადღეისო თუ საბოლოო მოთხოვნილებაც დამოკიდებულია. მკითხ-ველთა უმრავლესობისათვის ცხადია, რომ შკოლა, ეს ნამდვილი კულტურული საშ-ვალება პროგრესიულ იდეათა განხორ-ციელებისა, დღეს საშინელს განსაცდელ-შია, განსაკუთრებით პირველდაწყებითი შკოლები. თანამედროვე წესწყობილებაში როგორიც არ უნდა იყოს შკოლა, ის მაინც „სამწყსოა მწყემსისათვის", ვიდრე „მწყემსი სამწყსოსათვის" და კიდევ მეტი უბედურებაც ის არის, რომ ამას ზედ ერთ-ვის დღეს გასპარიანცებისა და, კრუბსკე-ბის საშინელი პოლიტიკა გარუსებისა, რო-მელიც წარმოადგენს უარყოფას 81 წლის სასწავლო პლანისას. დღეს ოფიციალუ-რათ დარიგდა შკოლებში „расписаніе"-ები, რომლის ძალითაც პირველ განყოფილე-ბაში ექვსი გაკვეთილი რუსულ ენას უნდა დაეთმოს. მკითხველი ადვილათ მიხვდება, თუ რა სასტიკი წინააღმდეგობაა ეს რა-ციონალური სწავლა-აღზდისა და რა რი-გათ ითელება ამით ჩვენი მშობლიური ენა. უწინ, ე. ი. გასპარიანცის მოვლინე-ბის ჟამს, ეს ოფიციალურათ სავალდებუ-ლო არ იყო, ზოგიერთმა უპრინციპო „მასწავლებელმა" პირველათ შემოიღო რუსული წერა-კითხვა პირველ განყოფი-ლებაში, რომ ამით თავი დაეწინაურებიათ უფროსის თვალში. მერე-კი, რა თქმა უნ-და, როცა ადგილობრივმა სამოსწავლო მთავრობამ მიმდევარი აუარებელი იპოვა, ოფიციალური განკარგულებითაც დაარი-გა ხსენებული „расписаніе"-ბი. არ არის საკვირველი „მასწავლებელთაგან" ასეთი ყოფაქცევა. ზოგიერთნი ცოცხლად მკვდარ-ნი „პესტალოცები" ისე უცქერიან მას-წავლებლობას, როგორც თავის სარჩენ ხელობას მარტო, და არა როგორც ყრმა-თა გულში მაღალ ლტოლვილებათა ჩამ-წერველებს და რა გასაკვირველია, თუ ისინი დღეს სემინარიის ან კურსების დამ-თავრებისთანვე სულელური ნაბიჯით ჩა-კაკარდ-ჩაფოლაქებულნი გამოდიან ამ ფრი-ად საძნელო და სერიოზულ ასპარეზზე და ბილწი ფორმალისტობით ხელს უწყო-ბენ „გასპარიანციზმის და კრუბსკიზმის" განვითარებას.

ბევრ სამწუხარო მოვლენას დაურჩა დღეს ადგილი მასწავლებელთა ცხოვრებაში, განსაკუთრებით მესამე რაიონში. მაგრამ მომავალი დამნაშავის სკამზე დასვამს მათ. მკითხველი უკვე წაიკითხავდა, რომ მას-წავლებელთ აუკრძალეს ყოველ კულტუ-რულ დაწესებულებაში მონაწილეობის მი-ღება. როგორც კი მოუვიდათ ამის შესა-ხებ ცნობა მათ, მაინც არ იყვენ დიდი ენერგიისანი და ახლა ხომ სრულიად და ყარეს ფარხმალი. განა შეუძლია იდეურ მასწავლებელს ამ პირობებში სამსახური? მაშ რათ სდუმან? დარწმუნებული ვარ— კიდევ დარჩენილან პროგრესიული მასწავ-ლებლები ზოგიერთ კუთხეში და რათ არის, რომ აგრე გაყუჩებულან? დროა გა-მოვძებნოთ საშვალება „გასპარიანც-კრუბ-სკიზმის" აღმოსაფხვრელათ ჩვენს შკო-ლებში. საჭიროა ბრძოლა მათ მიმდევართ უსულო სულიერ მასწავლებელთა წინა-აღმდეგ, რომელთა მეოხებითაც ფესვი გა-უმაგრებია ამ „გასპირიანც-კრუბსკიზმს" და რომელნიც ჩირქს სცხებენ რაციონა-ლურ მასწავლებლობის წმინდა დანიშნუ-ლებას.

დროა, დრო, ხმა ამოვიღოთ, თვარა მე-ვიშხამეთ.

მკვდარცოცხალი.

შეკითხვები სამშობლოსადმი.

ჩემო სამშობლოვ, ვინ შეგიმკო
ცა-წყალ-ხმელეთი?
ვინ გქმნიდა ესდენ განსხვავებულს,
რომელი ღმერთი?
რატომ ხარ ასე მშვენიერი,
მითხარი ერთი!..

**

ნუთუ ამიტომ გესეოდენ
მარადის მტრები,
ვით ტურფა ასულს მოტრფიალე
გრძნობის ვაჟრები?
ნუთუ ამიტომ კვნესი დღესაც,
სიცოცხლით შრები?..

**

ნეტა რათ არის, ღვიძლი შვილიც
რომ ვერ გაფასებს?
რათ ეტრფის ნეტა დედინაცვალს,
შენ კი გაფასებს,—
სხვას ქირისუფლობს, სხვაზედ იცვამს
ის ძაძა-ფლასებს?!..

**

რუსთველის ენას რომ გიგინებს
მუხთალი მტერი—
და შენი შვილი დგას იქ მუნჯათ,
მის ფერხთა მტვერი,—
მითხარ, რასა გრძნობ, რომ გყავს გულქვა,
ესოდენ მტერი?..

**

როს მტერი გვესლავს, მუსრსა გავლებს
მისი მახვილი—
და როს შენ გმინავ გულნაკოდი,
სულშემუსვრილი,—
მითხარ, რას ფიქრობ, რომ გულგრილათ
სდუმს შენი შვილი?..

**

და თუ კი ვისმე შენი ბედი
სტანჯავს, ამწარებს—
და თავს გევლება, სიკვდილიც კი
შენთვის ახარებს,—
მითხარ, მისივ ძმა მას რათ სწამლავს,
რათ ასამარებს?!..

**

შხამით აივსო შენი წყალი,
შენი ხმელეთი...
ჩემო სამშობლოვ, რატომ გიცქერს
გულგრილათ ღმერთი?
რატომ ხარ ასე უბედური,
მითხარი ერთი!..

სილოვანი

ქუთაისი, 11 ნოემბერს.

[illegible]ვის ღამში.

ილია ჭავჭავაძის ხსოვნას.

ცასა გა[illegible]ლი, სხივი დაკარგა მთვარემა,
შავი [illegible]ესარე სამშობლოს არემარემა.
ხევში [illegible]ოდა ანკარა ნაკადი სალ—კლდეებისა,
უხვათ დაღვარა შხეფები, ნიშნათ ღრმა მწუხარებისა.

—

სევდის ნიავმა დაბერა კავკასიონის მთებითა,
ველზე დაეშვა ნისლის ზღვა, მკრთალი, შავ-ფიქრის ფრთებითა.
დადუმებულა ბულბული, ბაღში ვარდს მოუწყენია,
გულჩათხრობილი კაკოსა კითხავს:—,,რა ჩაგიდენია"?..

—

ყორანმა ყორანს გასძახა, სვავმაც შეიტყო, იამა,
ამის გამგონემ ბუჩქებში ამოიგმინა იამა.
მორცხვათ თავდახრილს ნალველი ცრემლებათ გადმოდენია,
და ხელსისხლიან ზაქროსა კითხავს: ,,რა ჩაგიდენია?!!

—

ქვითინობს დედა ქართლისა, მწარ მოთქმას უსმენს ყოველი,
ფრთასა შლის შავი წყვდიადი, ფიქრის ფიქრითა მთოველი.
დაობლებულა მთა, ველი, სიო კვნესს ღამის ბრჭყალებში
და ბუ საზარლათ გაკივის შავბნელით მოცულ ჭალებში.

ცვარ-ნამი.

ფიქრის მორევში.

რათ ვისწავლე მე დედა-ენა?!

აკვანში გაძაგრულს, ჩაარტახებულს, შებოჭილი ხელ-ფეხი რო გამითავისუფ-ლეს და პირველათ ამოვთქვი—ალუ! და მერე, ცოტა ხანს შემდეგ—დედა, ბაბა! დავიძახე—თითქოს შევატყე, რა დიდი არეულობაც მოახდინა ამ მოვლენამ იმ ხალხზე, ვინც ჩემს აკვანს გარს ეხვია. კაი ხანს მუნჯათ ვიყავი, ესე იგი, როგორ მუნჯათ? ქყვირილი და გადაფიჩინება ჩემ ხელათ იყო, სანამ რაღაცა რგვალს პატა-რა ტუცებსი არ ჩამიდებდენ, მოვცოხ-ნიდი რჯულზე და რაღაც უცნაური ტკბი-ლი და თფილი მომხვდებოდა გულზე და დამამშვიდებდა. კარგათ რო გამოვიკუპ-რებოდი, ვიყავი გალურსული, გასუდრუ-ლი. ტირილი და ქყრიპინი, ცხადია, ჩემს ენამეტყველებას არ ამტკიცებდა და ამიტომ, როცა ეს პირველი სიტყვები— ალუ, ბაბა, დედა—ამოვილუღლუღე, დამ-ტკიცდა, რომ ყრუ-მუნჯი არ გამოვალ, და ის სიხარულიც ჩემი აკვნის გარშემო სწორეთ ამის გამო იყო...

მერე წამოვკოკორდი და ენაც უფრო ავამეტყველე. გავიდა ხანი, უფრო წამოვ-ჩიტდი და წინ ქაღალდი გადამიშალეს. ამისთანა ქაღალდები ჩვენს ოჯახში დას-ტა-დასტა ეწყო, მარა მე ამას ყურად-ღებას არ ვაქცევდი. ვხედავდი, ქაღალდი თეთრი იყო და ზედ რაღაც შავი ზოლე-ბი ჩამწკრივებული.

წარმოუდგენელია ჩემი გაოცება, რო-ცა ამ შავ ზოლებში ამოვიკითხე იგივე სიტყვები, რასაც ვამბობდი—ალუ, დედა მამა, ბაბუა... ეს არის დედა-ენაო—მით-ხრეს, ესე იგი დედი ჩემის ენა, ასე მელა-პარაკებოდა დედა, და ახლა ეს წიგნი გახდა ჩემი მეორე დედა, იმიტომ რომ დედა ჩემს, ჩემს შემდეგ სხვაც გაუჩნდა საზრუნავი და მეც სხვა მზრუნველი.

უკვე წყალივით ვწერდი და ვკითხუ-ლობდი... ვაბულბულებდი ილიას, აკაკის, რაფიელს, ეკატერინეს, სხვა ბევრსა და გულზე მისთანა მალამო მომეცხებოდა ხოლმე, რომ თავი სამოთხეში მეგონა და ჩემზე დიდი, ჩემზე ბედნიერი აღარავინ მეგულებოდა...

გავიდა ხანი... რაღაც სხვანაირი დავ-თარი გადამიშალეს წინ. არა, ქაღალდი ისეთივე თეთრი იყო, იმგვარივე შავი ზო-ლებით, მარა სიტყვები სხვანაირი, სხვა-ნაირი გამოთქმა, ჯერ არ გამეგონა. და რადგანაც მითხრეს—თუ გინდა დიდი კა-ცი გამოხვიდე—ესეც უნდა ისწავლოო, მეც შევუდეგი. ძაან მინდოდა დიდკა-ცობა...

მარა შენს მტერს მისთანა!

იქ, სადაც ამ დიდკაცობის ხარისხს მისაღებათ მიმაბარეს, ეს ჩემი დედა-ენა დააძმარეს, და ერთხელ, როცა შინ მივ-დიოდი, დამაბარეს—დედა შენს და მამა შენს უთხარი—ეს სულელური წიგნები მეორეთ აღარ გამოგატანონ!.. მერე იცით, რა იყო ეს სულელური წიგნები?—ილი-ას ,,კაკო" და აკაკის ,,გოგია მეჩანგუ-რე"! მაშინ ეს მე ისეთ დიდ უსამართლო-ბათ მეჩვენა, რომ ჩიტივით კინაღამ გულს შემოვასკდი... შინ არც გამიმხელია ეს ამბავი. იმ დღიდან ,,აკრძალული" წიგ-ნების მიტანას სასწავლებელში ვერიდე-ბოდი, იმ სასწავლებელში, საიდანაც დი-დი კაცი უნდა გამოსულვიყავი...

ამ გარემოებამ გულისყური დამიქვე-ითა. და სწორეთ იმ ოსტატის გაკვეთილ-ზე ვიყავი უფრო გულისყურ დაბნეული, რომელმაც ასეთი უკაცური შენიშვნა მომ-ცა ჩემი საყვარელი წიგნების შესახებ. ავიცრუე გული და იმ ოსტატის საგანს მაინც სულ აღარ ვსწავლობდი... ერთ-ხელ ქართული გაზეთი მინახა და გეს-ლიანი, ღვარძლიანი დაცინვის კილოთი ,,გრუზინსკი ლიტერატორს" მიძახოდა იმ დღიდან... უსიამოვნებას უსიამოვნება მოყვა, მკვახე სიტყვას—უფრო მკვახე სი-ტყვები და დიდ კაცათ გახდომის იღბა-ლი გაფრინდა.

ამიკრეს ბარგი!

იქით ვეცი, აქით ვეცი, არა გამოდნა-რა—დავრჩი ბეცი.

ესე იგი—როგორ ბეცი!?

ბეცი იმ მხრით, რომ აღარ ვიცი, რა-საც მე ახლა ქართულად ვკითხულობ, რა კილოს წერილებსაც ახლა ვხვდები, განა ამისთვის იყო თავი გავწირე?! ვი-თამ ესენი ის დიდიკაცებია, რომლის მაღალი ხარისხიც მე ვერ მივიღე?! მე ქართულში არ შევხვედრივარ ასეთ კი-ლოს, ასეთ ჰანგებს... ქართველთა შორის ქართული წერა-კითხვის გამავრცელებელი საზოგადოება ამისთვის არ იღწვის!

მოვხუცდი, განვვლე დღენი აფრთოვა-ნების, აღტაცების!.. ფრთას მასხამდა, მიტაცებდა სიტყვა კაზმული, ლექსი მე-ფური, ენა უმწიკვლო ჩვენი წერ[illegible] თებისა!.. მოვხუცდი და ნუ[illegible] საც უკულმართი ფიქრით ჩავალ და [illegible] მობრძავი შევყვირებ:—

......რათ ვისწავლე მე დედა-ენა?!

ომი ბალკანეთზე.

დეპეშები.

სოფია. მებრძოლ სახელმწიფოთა დე-ლეგატების მოლაპარაკება დანევის თავ-ჯდომარეობით ხდება. გუშინდელი კრე-ბა მთელ დღეს გაგძელდა. დღეს დელე-გატები ხელახლად შეიკრიბენ.

ვენა. კორესპ. ,,ბიურო" ბუქარესტი-დან დეპეშით იტყობინება: ავსტრია-უნ-გრეთის ჯარის ინსპექტორი ბარონი გეტცენდორფი, ხვალ ბუქარესტში მეფის სასახლეში მივა, როგორც რუმინიი მეფის სტუმარი. მეფეს ის გადასცემს იმპერატორის ფრანც იოსების საკუთარ წერილს.

სტამბოლი. ნაზიმ-ფაშამ ჩატალჯაში მოკავშირე სახელმწიფოების დელეგატთა სახელობაზე—საუზმე გამართა.

ვენა. კორ. ,,ბიურო" იუწყება: ალ-ბანეთის ზოგიერთ ქალაქში ალბანეთის დამოუკიდებლობა გამოაცხადეს. მიაკრო-ბის შენობებზე დურაცოში ალბანეთის დროშა ამართესო.

კელნი. ,,კელნიშ მცეიტუნგს" ბერ-ლინიდან ატყობინებენ: რუსეთის ხელმ-წიფის მიერ, ავსტრიის ელჩის მიღება, ავსტრია-სერბიის შორის მშვიდობიანო-ბის თავდებიაო.

ბრნო მროსტეისკე. მორავიაში ჩეხები ყოველდღე ომის საწინააღმდეგო დემონ-სტრაციებს მართვენ, დემონსტრანტებმა სახლს ფანჯრები ჩაუმტვრიეს. 30 დემო-სტრანტი დაატუსაღეს.

ვენა. საჩქაროთ მომხდარმა მუნიცი-პალიტეტის საბჭოს კრებამ, შემდეგი რეზოლიუცია გამოიტანა: თუმცა მშვი-დობიანობის დაცვა დიდ სხვერპლს ით-ხოვს, სამაგიეროთ იმ სახელმწიფოებში სადაც მშვიდობიანობა დაცულია, ეკო-ნომიური პროგრესი სასურველ ტემპით მიდისო. სხდომის გათავებას შემდეგ ბრბო 2,000 კაციდან შემდგარი, იმნის მღერით გაემართა დეტშმეისტერის პოლ-კის ძეგლისკენ ვენის ბურგომისტრმა პატრიოტული სიტყვა წარმოსთქვა. ძეგლ-თან ითქვა სიტყვები ჩეხების საწინააღმ-დეგოთ; განსაკუთრებით შეეხენ კრამა-რჟს კლოფაჩას, რომლებსაც მოღალატე-ები უწოდეს.

ბელგრადი. სერბიის ჯარმა ოხრიდისა და ვალონესკენ გზაში აიღეს ოლბასა-ნი, ტირანი და დრაჩუ, სერბიელების მიერ გათავისუფლებულ ალაგებში სერ-ბიის 11 ოლქი დაარსეს.

სტამბოლი. პორტაში ოპტიმისტური განწყობილებაა. ფიქრობენ 2—3 დღის შემდეგ შეთანხმება მოხთება, როგორც პეტერბურგის სააგენტო იუწყება შეთან-ხმება მეომარ სახელმწიფოებს შორის მეტად ძნელიაო. ადრიანოპოლის გამო. გაზეთი ,,ალემდარი" სარწმუნო წყარო-ებიდან იუწყება: დელეგატთა მოლაპარა-კება უშემდეგოთ დათავდა.

უკანასკნელის ცნობებით მოლაპარა-კების საქმე წინ არ მიდის. დელეგატებმა მოლაპარაკება სამი დღით შესწყვიტეს, რომ თავიანთ მთავრობას მოელაპარაკონო.

სოფია. ოსმალეთის რედიფების ორი დივიზია ევერ-ფაშის მეთაურობით, სა-შინელ წინააღმდეგობას შემდეგ დედია გაჩსა და სოფელ მერხუმლის შუა-ბულ-გარლებს დამორჩილდენ.

ვენა. სამხრეთ-სლავიანელმა სტუდენ-ტებმა ბალკანეთის ამბებისა და მასთან

ქართველთა სისხლიც ბლომათ შეერია ოსმალეთის ხალხს. ასეთი შემადგენ-ლობა ოსმალეთის ხალხის თავმდები იყო იმის, რომ განახლებული ოსმალეთის კა-ცობრიობაც კულტურულ განვითარებას ახალ ხელ-უხლებელ ძალას შეძენდა.

მაგრამ, საუბედუროთ, ოსმალეთის რევოლუციამ ვერ გაამართლა მასზე დამ-ყარებული იმედები. ფადიშაჰის განუსაზ-ღვრელი ბატონობა დასცა საზოგადოე-ბის პატარა ნაწილმა—და რევოლუციის იდეები ხალხისთვის უცნობი იყო. მას ხალხში არ ქონდა ნიადაგი მომზადებუ-ლი. ძველი რეჟიმის მომხრენი შეთქმუ-ლობას აწყობენ იმპერიის სხვადასხვა კუთ-ხეში; იმპერიის შემადგენელი ერები ავ-ტონომიურ წყობილებას თხოულობენ. ახალმა მთავრობამ ვერ მოახერხა ძლიე-რი მთავრობის შექმნა და აჯანყების და-ცხრომა და საჭირო რეფორმების დროზე შემოღება. და ეს ორი წელი ოსმალე-[illegible] იარაღით მშვიდობიანობის დამყარე-[illegible] თილობს. შემდეგ მას ეწვია ხანგ-[illegible] მძიმე ომი იტალიასთან, რა-[illegible]რ დაასუსტა ისეც არეულობე-[illegible]ურებული სახელმწიფო.

[illegible] კრიზისში იყო ოტომანთა [illegible]ესაც, ამ თვენახევრის წინ, [illegible]ლეთის საზღვრებს, კოვე-[illegible]ალკანეთის ოთხ ქრისტიან [illegible]ითა ჯარი შემოერტყა და და-იწყო საშინელი ომი. ბულგარეთის მეფემ ფერდინანდმა ოთხი მოკავშირე სახელმწი-ფოს ომს დასუსტებულ ოსმალეთთან უწოდა ,,ომი ჯვარის ნახევარ მთვარის წინააღმდეგ." ,,ბალკანეთი ბალკანელებს" —გაიძახიან ისინი. უნდა განდევნილ იქმნეს ევროპიდან საზიზღარი მტერი, რომელმაც გაანადგურა სახელმწიფოები, შთანთქა მთელი ერები, დასცა ბიზანტია და ნახევარი მთვარე გაამეფა ქრისტიან სახელმწიფოებში. წავიდენ იქ, საიდანაც მოსულან. სლავიანთა ფარი უნდა მიე-ჭედოს ცარგრადის კარებსო... სლავია-ნები და ბულგარლები თითქმის ერთ დროს მოევლინენ ბალკანეთს. ბულგარ-ლები ურალელ ფინური რასის არიან და იმ დროს მათი ურდოები ჯერ ვოლ-გის ნაპირებს დაეხეტებოდენ (ვოლგა, ბოლგარე) შემდეგ დნეპრის და დნესტ-რის შუა ბინადრობდენ. მე VII საუკუ-ნეში ისინი იპყრობენ ზოგიერთ სლავი-ანებს და მათი ხანი ისპერიხი აარსებს ბულგართა სამეფოს. მათ გაჩენას შემ-დეგ, ბალკანეთის კუნძულზე ბიზანტიას მათგან მოსვენება არ აქვს. განსაკუთ-რებით ისახელა ბიზანტიაზე დაცემებით მათმა მთავარმა კრუმმა მე IX ს. დასაწ-ყისში მან გაანადგურა ბიზანტიის ჯარი და აოხრა ფრაკია და მაკედონია. თვით ბიზანტიის მეფე ნიკიფორე I მოკლულ იქნა ბრძოლაში. კრუმმა მისი თავი შუბ-ზე წამოცმულ გამოატანა ჯარის წინ დასაცინათ, შემდეგ იმის თავის ქალისა-გან თასი გააკეთებია და მით ილხენდა. კონსტანტინოპოლის მეორე ალყის შე-მორტყმის დროს ის მოკვდა და მისი ურდოები დაიშალა. მე IX ს. დამლევს ბულგარლებმა ქრისტიანობა მიიღეს, შეერიენ სლავიანებს და მათი ენა და ანბანი შეითვისეს. ამას შემდგომაც არ უსვენებდენ ბიზანტიას. მეფე სიმონის დროს ოთხჯერ შემოერტყენ კოსტან-ტინოპოლს და წაართვეს ბიზანტიას ბევრი მიწა. მალე მათ რუსის თავადი სვიატოსლავი იპყრობს, შემდეგ ბიზან-ტია და კიდევ შემდეგ სერბია. მე XIV ს. ევროპაში გაჩნდენ ოსმალოები. ბულ-გარელები და სერბები ხელს უწყობენ ოსმალებს ბერძნების წინააღმდეგ ბრძო-ლაში; უკანასკნელიც ამათ ამითვე უხდის. სლავიანების დახმარებით ოსმალები მა-ლე იპყრობენ მთელ ბალკანეთს და 1453 წ. დაიპყრეს კოსტანტინოპოლს. ასე რომ ბიზანტიის დაცემა[illegible] და ოსმალე-თიდან მათი დაპყრობ[illegible]ში უმთავ-რესი ლვაწლი მიუძ[illegible] ღევანდელ მოკავშირე სლავიანე[illegible] ელთაც რვა საუკუნის განმავლობ[illegible]რიად დაა-სუსტეს ის და დღეს [illegible]ლეთს აყვე-დრიან ბიზანტიის გა[illegible]ბას.

ოსმალებმა ყველა [illegible]ეთის ქრის-ტიანი კოსტანტინოპოლის პატრიარქს დაუქვემდებარა. უკანასკნელი კი სლავი-ანების გაბერძნების პოლიტიკას მისდევ-და და ეკლესიაში ბერძნულ ენას ამყა-რებდა. ისინი თითქო შურს იძიებდენ სლავიანებზეო ბიზანტიის დასუსტების-თვის და მეორეს მხრით ყველა ერის მჭიდრო შეკავშირება რჯულით და ენით უფრო მეტ იმედს იძლეოდა ბიზანტიის აღდგენისას, რასედაც ისინი ოცნებობ-დენ.

მე XIX საუკუნემდი ბულგარლებს ნახევრათ შეცვლილი და გადამახინჯე-ბული ენა მოყვათ. ისინი მხოლოდ გლე-ხობას შეადგენდენ. სერბიელნი კი, ტყე-მთებშა გაბნეულნი მეღორეობას მისდევ-დენ.

ბალკანეთის სლავიანებისა და რუსეთის დაახლოვება მე XVIII ს. იწყება. პეტ-რე დიდმა აღმოაჩინა შავმთიელნი და ერთ ომში ჩაიყოლა, რასაც თითქმის მთლად მათი ამოწყვეტა მოყვა. პეტრემ დაიბარა მათი თავადი, დაასაჩუქრა და ,,პოსობიე" დაუნიშნა; შავმთიელნი აქამდი ღებულობენ ამ ,,პოსობიებს". შემდეგ, მე XIX ს. დასაწყისში, ოსმა-ლეთთან ომის დროს, რუსეთის ლაშქარ-მა ბულგარლების მიწაზე გადიარა და ნახა ხალხი, რომელიც რუსულის მსგავს ენაზე ლაპარაკობდა, რამაც ის ძლიერ გა-აცვიფრა. აქიდან ბალკანეთის სლავიანე-ბი ხდებიან რუსეთის პოლიტიკის ია-რაღათ. ახდენენ აჯანყებებს, თუ ომებ-ში ერევიან რუსეთით დაიმედებული.

თუ ოდესმე სლავიანები ოსმალეთის ორგულობას სტოვებდენ, ოსმალეთის მთავრობა მათ დიდ შეღავათს ანიჭებდა. მოხერხებული პოლიტიკით სერბიას მა-მასახლისმა ლორით მოვაჭრე მილოშ ობრენოვიჩმა სერბია პატარა ავტონომი-ურ სახელმწიფოთ გადააქცია და თვი-თონ ის ოსმალეთის მთავრობისგან სერ-ბიის თავადათ იქნა ცნობილი.

ბერლინის კონგრესმა ვერ გადაწყვიტა საბოლოოთ ,,აღმოსავლეთის საკითხი" და არც შეეძლო მას ამის გადაწყვეტა, სანამ მთელი ევროპა და შემდეგ კი ახალი ბალკანეთის სახელმწიფოები ოსმალეთს მიზეზიანი თვალით უცქერიან. ოსმალეთ-მა მე XIX ს. ხუთი ქრისტიანი სახელმ-წიფო გამოიყო, მაგრამ მისს იმპერიის საზღვრებში დარჩენ კიდევ ქრისტიანე მაკედონელები, და სომხები მუსულმან მცხოვრებლებში არეულნი. ოსმალეთის მთავრობის თუ ხალხის ქრისტიანებთან განწყობილებაში, ევროპის სახელმწ[illegible] ფოებს ყოველთვის შეეძლო მოენახა[illegible] ზეზი ოტომანია იმპერიასთან ომისთ[illegible] თუ ეს მისთვის საჭირო იყო. და ეს ა[illegible] მოხდა.

ხლ. ა—ნი.

ჭურჭლეულობის და ავეჯეულობის მაღაზია ქ[უ]თაისში **ფ. ს. ფილიპოვი[ს]**

[...]ოველთვის მოიპოვება დიდ-ძალი რჩეული: ფაიფურისა და ფაიანსის ჭურჭელი; საუცხო[ო ...]ს და მინის საქონელი, საუკეთესო ლამპები ვარშავიდან და საზღვარგარეთიდან, აგრეთვე ქიქა გამოვლებული ჭურჭლეული თეთრი ალიუმინის, ალპაკა და ვერცხლის ქვაბები, ყავადნები, სარძე[...] და სხვა სამზარეულო ჭურჭელი. სამოვრები, ნავთის სამზარეულოები და [...] მე[...]ვერცხლნარევი და ბრინჯაოთი ნაკეთები საქონელი. ვენური მოხრილი სუფრის ყოველგვარი და ბამბუკის ავეჯეულობა, ვარშავისა და ინგლისის ქარხნებიდან ლოგინები. კედლისა და სარკეების ჩარჩოები, სუფრე კლიონკები და იატაკზე საფენი ლინოლეუმი, საზღვარგარეთისა და რუსეთის გიტარები, მანდოლინები, ბალალაიკები, პატე—გრამაფონები და მათი ფირფიტები, პიანინოები და ყოველგვარი სათამაშოები. ელექტრონული ლამპები და ყოველგვარი მოსაწყობელი, ორთქლით მრეცხავი მანქანები და საეკლესიო მოწყობილობა, დიდძალი რჩეული შპალერი 8 კაპეიკიდან ვიდრე მანეთ-ნახევრამდე თოფზე.
საუკეთესო ქარხნის მბეჭდავი მანქანის წარმომადგენლობა ქუთაისის გუბერნიისა და ბათომის ოლქში მეკუთვნის მხოლოდ მე. ფასები მეტად დაკლებულია.

სავაჭრო სახლი **გ. გოკიელის შვ-ები** სავაჭრო სახლი

აუწყებს მოწაფეებს, რომ მათ შეუძენიათ დიდძალი საჭირო

საწერი, სახატავი და საკანცელარიო ნივთები,

რომელნიც პირდაპირ მწარმოებლებისაგან არის ნაყიდი კარგი პირობებით. სავაჭრო სახლმა ბევრ ნივთებზე გასულ წელთან შედარებით **ფასები დაუკლო.** ეს ფასი, რომელიც ხელმისაწვდომია და იაფია, კარგათ იცის ქუთაისის საზოგადოებამ.

მანარქიის სლავიანელთა დამოკიდებულების განსახილველველათ კრება გამართეს. პოლიციამ მათი კრება დახურა.

ბერტ-ჰელდმა მიიღო ეგვიპტის პრინცი ახმეჯუადა.

ბუქარესტი. გეტცენდორფი მეფემ მიიღო და საუზმეზე მიიწვია. პრეზიდენტ მინისტრი გეტცენდორფის სახელობაზე სადილს გამართავს.

დეპეში.

(პეტ. დეპ. სააგენტო).

საზღვარგარეთი.

ურგა. პეკინში მისიის ხარჯით გახსნეს შკოლა მონგოლელ ბავშვთათვის. სწავლება იკისრა უნივერსიტეტის ყოფილმა დირექტორმა ქანსარანოვმა.

ბერლინი. მეკავშირეთა საბჭომ უარყო ბავარიის მთავრობის წინადადება, რომელიც მოითხოვდა გერმანიის იეზუიტებს სარწმუნოებრივი მოღვაწეობის უფლება მიეცეთო.

სტამბოლი. მსოფლიოს პატრიარქის დასაფლავება 18 ნოემბრისთვის გადადვეს. ეკლესიის წინ ურიცხვი ხალხი იყრის თავს. ხალხი ჩამწკრივებულია და ყველას სურს პატრიარქს ხელზე ეამბოროს.

დიუსელდორფი. პოლიციამ დააკავა რეინის პროვინციის სოციალისტთა ბიუროს მიერ გამოცემული 20,000 ეგზემპლიარი ანტიმილიტარიალური ხასიათის ბროშურა. ერთი ნაწილი ბროშურისა დაურიგებიათ.

რ უ ს ე თ ი.

ეკატერინოდარი. ავაზაკთა ბრბოს მეთაური შეიპყრეს, რომელსაც 19 დანაშაულობა ჩაუდენია. ბრბოს დანარჩენი მონაწილეები სასამართლომ ამას წინათ გაასამართლა.

ჰელსინგფორსი. ქალაქ ნიუსტადის მაგისტრალის წევრები სედერმანი, ბლიუმი და ფსიკი დაატუსაღეს.

პეტერბურგი. სწავლა-განათლების მინისტრის ბძანებით პეტერბურგის უნივერსიტეტის იურიდიულ ფაკულტეტის საეგზამენო სესია, 10 დეკემბრიდან 1913 წ. 15 იანვრამდი გაგძელდება.

ხარბინი. ხორხოს სადგურზე, სამხედრო მატარებელი, რომელსაც ჯარისკაცები მოყავდა, საქონლის მატარებელს დაეჯახა, მოკვდა 11, მძიმეთ დაშავდა 31 და მსუბუქათ კი 20.

კავკავი. პალატამ ზემილხანის თავდაცემის საქმეში მონაწილეობისათვის, 4-ს თითო წლის ციხე გადაუწყვიტა.

ღია წერილი ბ.ბ. „ამომრჩეველსა“ და ,,ქუთაისელს“.

პირველმა თქვენგანმა ალმანახი ,,არჩევანის'' სხვადასხვა ნომრებში და მეორემ ,,თემის'' № 96-ში ცილი დამწამეთ და შეურაცხყოფა მომაყენეთ მითი, რომ სენაკის მაზრაში, სადაც მე თავჯდომარეობდი კრებებზე სათათფიროს არჩევნების დროს, ვითომ სიყალბე ჩამედინოს, სიები გადამესწორებიოს და ჩემი ამგვარი მოქმედებით ხელი შემეწყოს თქვენი მოწინაალმდეგე კანდიდატების გათეთრებისთვის. თქვენ ძალიან კარგათ იცით, რომ არჩევნების დროს ჩემგან არავითარი სიყალბე და უკანონობა არ მომხდარა და უკანონოება არ მომხდარა და პირიქით, თქვენ კი ჩემი განძრახვით შეურაცმყოფელნი და ზოგიერთი თქვენი არჩევნების [ხე]ლმძღვანელები არავითარ სამარცხვი[ნო] ხრიკებს და დემაგოგობას არ მორი[დე]ბიხართ რომ პოზიცია შეგვერჩინათ, [მა]გრამ შეგნებულ ამომრჩევლებთან პურმარილმა და დემოგოგობამ ვერ გაჭრაო და მოწინააღმდეგეთა მედგარმა ბრძოლამ პოზიცია დაგაცლევინათ და თქვენის უტაკტიკობით, მიუხედავათ საკმაო ტყვია წამლის დახარჯვისა, წააგეთ. და ახლა რომ დაარწმუნოთ ის თქვენი ამხანაგები, რომელნიც არჩევნებს არ დასწრებიან და გარეშე საზოგადოებაც, თქვენს ბრალს მე მახვევთ კისერზე და უსირცხვილოთ გაიძახით: თოფურიძემ მისი ხრიკებით წაგვაგებია თვარა ჩვენ გავიმარჯვებდითო, თოფურიძის მოქმედება ისტორიაში უნდა ჩავწეროთ... არ მესმის, ვინ უნდა დაუმზადოს ისტორია მომავალს? დავიჯერო, ისთე გაწყრეს ღვთის მშობელი, რომ მისი წილ-ხდომილი ქვეყნის ერის ისტორიის შედგენა, მის უარის მყოფელთ არჩევან-არედანისტებს'' არგოს და ასეც რომ მოხდეს, მათ შედგენილ ისტორიას დიდი ბაზარი მაინც არ ექნება საქართველოს მკვიდრთა შორის.

დასასრულ ამას ვიტყვი, რომ ყველა ჩემი ნაწარმოები საბუთები, სიები და ოქმები ქუთაისის გუბერნიის საგლეხო საკრებულოში ინახება და რამდენათაც ყალბათ არის ისინი შედგენილი, ადვილი ამოსაჩენია, მხოლოდ საჭიროა ამ საბუთების განხილვა და მასთან არჩევნების დროის თქვენი მოქმედების გათვალისწინება, რაც აშკარათ დაანახვებს ყველას, რომ თქვენი დამარცხების მიზეზი თქვენვე ბძანდებით და ყოველ ამ გარემოებათა გამოსარკვევათ მე ვნიშნავ მედიატორებათ აქიმს ვასილ წერეთელს და თ-დ ბონდო მიქელაძეს და თქვენც გთხოვთ იქონიოთ მოქალაქეობრივი გამბედაობა და პირბადე აიხადოთ და ამ წერილის დასტამბვიდან შვიდი დღის განმავლობაში დაასახელოთ თქვენის მხრით ორი კაცი მედიატორეებათ იმ უფლებით, რომ ამ ოთხმა კაცმა მეხუთე აირჩიონ და ხუთივემ კი ერთად განიხილონ ჩვენის დასწრებით, ყველა საბუთები, რომელიც თქვენ გაქვთ მონათლული ყალბის ხელით და თავიანთი შეხედულება არჩევნების დროის მომხდარი ყოველნაირი უსამართლოება გაზეთის საშვალებით გამოააშკარავონ.

ირაკლი თოფურიძე

რედაქტორ გამომცემელი
გ. ე. ჭელიძე

გაზეთი **იმერეთი** იყიდება მესხეთის ქ. მოვაჭრე ამროსი ხვისგიასთან. **იქვე მიიღება ხელის მოწერაც.**

გაზეთი **ი მ ე რ ე თ ი** იყიდება ორპირის ქუჩაზე, მეთუნუქე ვანო ტორაძის სახელოსნოში. **იქვე მიიღება ხელის მოწერაც.**

ჭარიზის ჭრა კერვის კურსები

ს. ა. ალიბეგოვისა

დილა-საღამოს საათის მაცადინობით ექვსი თვის განმავლობაში ათავებენ პ. ჭ.-კ. მთელ კურსს. კურსდამთავრებულთ ეძლევათ მოწმობა: მისამართი: ქუთაისი, ლევაშოვის ქუჩა, ალიბეგოვის სახლი, ნახვა შეიძლება 10—7 საათამდი.

გ. მორდამის და ს. წერეთლის

რკინეულობის მაღაზიაში იყიდება:
საუკეთესო
ქარხნებისაგან
მიღებული რკინეული
საქონელი: კარის, ფანჯრის
და ღუმელის მოწყობილობანი;
სადურგლო ხელსაწყობი, ფანჯრის
მინები, რკინის ნიჩბები, ლურსმანი, მავთული, ყოველგვარი სალებავი წამალი,
ელექტრონის ზარის მოწყობილობანი, შპალიერი,
ცემენტი, ემალიანი ჭურჭლები, ასფალტი, და სხ.
ვაჭრობა პარტიით და წვრილათ ხელმოსაწდომ ფასათ.
ქ. ქუთაისში, საკუთარ შენობაში, მიხაილის ქუჩაზე № 65.

შ ე ი ძ ლ ე ბ ა დ ა კ ვ ე თ ა:

ილია ჭავჭავაძის თხზულებანი

აქიმი მიხეილ გედევანიშვილის საგანგებო გამოცემა.

წიგნი დაიბეჭდება ძვირფას ქაღალდზე; ილიუსტრაციებით; ძვირფასი ყდით; შეიცავს დაახლოებით 600 გვერდს; მოთავსებული იქნება ყველა ლექსი და ბელეტრისტული ნაწარმოები, (აგრეთვე ჯერ დაუბეჭდავიც); ჩაერთობა მგოსნის ვრცელი ბიოგრაფია და მისი ნაწარმოების კრიტიკული განხილვა. **ფასი 8 მანეთი,** რომლის გადახდაც შეიძლება სამ ნაწილათ. 3 მან. ხელის მოწერისთანავე 3 მ. ეკენისთვეში და 2 მ. გიორგობისთვეში. ვინც 160 ცალზე ნაკლებს არ გამოიწერს, 10 პროცენტი დაეთმობა. გასაყიდათ წიგნი არ გამოვა. დამკვეთელთ წიგნები დაურიგდებათ 1913 წელში. წიგნის დაკვეთა შეიძლება: თფილისში, ყორღანოვის ქუჩა, № 20, აქიმ მიხეილ გედევანიშვილთან და წერა-კითხვის საზ. წიგნის მაღაზიაში. თფილისში აგენტათ დანიშნულია ნიკოლოზ ლონგინოზის ძე კავსაძე. ქუთაისში—წ. კ. ს. მდივან იასონ ბაქრაძესთან და ოსებ ოცხელთან. ფოთში—იოსა მეუნარგიასთან. სამტრედიაში—ი. სტურუასთან, სიღნაღში—აქ. ჯანდიერთან. სოხუმში—ნიკო თავდგირიძესთან. ჭიათურაში—წ. კ. გ. ს. ირ. დეკანოზიშვილთან. თელავში—თამარ აბაშიძის ასულთან. ხონში—ჭიჭინაძის მეუღ. ეფრო[...]სთან. ბაქოში—ილია აგლაძესთან. ოზურგეთში—აქ. დიმ. ერისთავთან. ერევან[ში—ე]ლენე ვირსალაძესთან. ბათომში—ს. მდივანთან. კავკავში—კალანდარაშვ. მეუ[...]ფიოსთან. გორში—ნიკო ლომაურთან. ახალციხეში—როზალია ალელიშვ[...]ან. ვინც წიგნის დასაკვეთად ფულს ფოშტით თვით გამომცემლის სახელზე გ[...]ის, მათთვის გასამართლებელ საბუთათ საკმარისია თვით ფოშტის კვიტანცია.

რა საჭიროა—სოფელში აშენოთ ქურა (პლიტა), სადაც ოსტატიც და მასალაც ძნელი საშოვარია, უმჯობესია მიმართოთ

ძმ. ე. და პ. სააკაშვილების

სავაჭროში, ქუთაისში.

(პუშკინის ქუჩა საკუთარი სახლი).

იყიდება ქურა (პლეტა), თუჯის ორი „კომფორკით“ ,,დუხოვკით'', სადაც შეიძლება ჭადის გამოცხობაც. გირჩევთ დაჩქარებით იყიდოთ, თვარა მოთხოვნილება ბევრია და ფეჩები მალიან ცოტა არის მოსული.

ალექსანდრე რ. თაბაგარის მაღაზია ქუთაისში.
ალექსანდრეს ქუჩა, სობორთან.

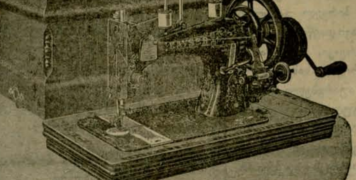

მაღაზიაში დიდძალი გრამოფონები [...] Кутаисъ, А. Р. Табагари.

მყავს გამოცდილი მექანიკი, შეკეთება ყველაფრის კარგათ და ზომიერ ფასათ. გრამოფონის ფირფიტები ახალ-ახალი მოგვდის ყოველ კვირაში.

ჟურნალ-გაზეთების კანტორა

„იმერეთი“

ქუთაისში

ამით აცხადებს ქართველ მკითხველთა საყურადღებოთ, რომ იგი შეუდგა გამოცემას ბ. იაკობ მანსვეტაშვილის საფასით მგოსან

აკაკის ნაწერების — მე-II-ე წიგნისას:

ძველი და ახალი ლექსები და პოემები ავტორისავე დროის შესაფერ განმარტებით. სხვათა შორის ამ წიგნში დაისტამბება აკაკის ახალი ისტორიული პოემა

,,ვორონცოვი და მისი დრო“

სურათით.

ფასი ხელის მოწერით 50 კაპ., გამოცემის შემდეგ კი ეღირება 75 კაპ. წიგნის დაკვეთა შეიძლება თვით გამოცემის ხელმძღვანელთან: 1. ქუთაისი—კანტორა „იმერეთში“ და თ. მთავრიშვილის წიგნის მაღაზიაში. 2. ბათომი—ჟურნალ-გაზეთების კანტორა ,,განთიადში''. 3. სოხუმი—მასწავლებელ ნიკო ჯანაშიასთან. 4. ოჩამჩირე—ნოტარიუს თეოფ. ხუსკივაძესთან. 5. ფოთი—იოსებ კოხრეიძესთან და სიმ. ორაგველიძესთან. 6 ახალსენაკი—წიგნის მაღაზია ,,სინათლეში''. 7. ზუგდიდი—აკაკის სახელობის ბიბლიოთეკაში. 8. ხონი—წ. კ. ს. ხონის განყოფ.—წიგნის მაღაზიაში. 9. ნაოდალევი—მასწ. პეტრე ჯალაგანიძესთან. 10. ოზურგეთი—წიგნის მაღაზია მ. თალაკვაძისა. 11. ჩოხატ. წიგ. მაღ. ს. თავართქილაძისა და გ. თავდგირიძესთან 12. ლანჩხუთი—წიგნის მაღაზია ვ. კალანდაძისა. 13 სუფსა—ვარ. ჩხაიძესთან. 14-სამტრედია—წ. კ. გ. ს. განყოფილების წიგნის მაღაზიაში და ბუღალტერ გიორგი მუმლაძესთან. 15 დაბლაში—კოლა ალხაზიშვილთან. 16 ჭრებალო—სამკითხველოში. 17. წესი—სამკითხველოში ვანო ჭიჭინაძესთან. 1„. ონი—ივ. კერესელიძესთან. 19. ტყიბული—მ. კბილაძესთან. 20. ხრესილი—სამკითხველოში ვარ. ჩიჩუასთან. 21. კურსები—სამკითხველო. 22. სიმონეთი—სამკითხველოში. 23. სვირი—სამკითხველოში. 24. ბაღდათი—სამკითხველოში. 25. დიმი—სამკითხველოში. 26. მუხიანა—სამკითხველოში. 27. ყვირილა—ქ. შ. წ. კ. ს. წიგნის მაღაზიაში. 28. ჭიათურა—გაზეთ. აგენტთან ის. შილაკაძესთან. 29. ხაშური—(მიხაილოვოში) წიგ. მაღაზია—ი. ყაჭიეიშვილთან. 30. გორი—,,ქართლის'' რედაქციაში და წიგნის მაღაზიაში. 31. ბორჯომი—წ. განყოფილების. მდივანთან. 32. მცხეთა—1 კლასის ბუფეტში ვარლამ გეგეჭკორთან. 33 თფილისი—წ. კ. საზოგ. წიგნის მაღაზიაში, წიგნის მაღაზიებში: ,,ცოდნა'' და ,,ნოვაია რეჩში''. 34 განჯა—1-კლასის ბუფეტში და მემანქანე შალვა მამულაიშვილთან. 35. ერევანი—ქ-ნ. ელენე ვირსალაძესთან. 36. ბა[...] წ. კ. ს. განყოფილების მდივანთან. ქართულ შკოლაში. 37. კავკავი.—ქა[...] შკოლაში ვარლამ ბურჯანაძესთან. 38. ალაგირი—ქართულ შკოლაში ვ. [...]ველთან. 39. პეტერბურგი—ა. არაბიძესთან (კარავანნაი ა, № [...] მოსკოვი—ვარ. ხუროძე და მირიან ბასილაიასთან (ნიკოლაევსკაია — № [...] ოდესა—სტუდ. გრ. კვიცარიძესთან.

კანტორა ,,იმერეთის'' გამგე ასიდორე კვიც[...]